

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok — 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka — 2 „ — „	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
Na štvrt roka — 1 „ 20 „	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
Jednotlivé číslo 8 hal.	JAN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Noví biskupi.

Duch svätý postavil biskupov rídif cirkev božiu. Od davna už obecenstvo katolicke Uhorska slová tieto neopakuje s tak oprávnenu radostou, ako prítomne, keď sa dozvedá, že najvyšším rozhodnutím jeho veličenstva kráľa apoštolského dňa 17. oktobra roku 1905 vo Viedni vystaveným za nových arcipastierov katolíckej cirkve uhorskej vymenovaní sú: Dr. *Julius Várossy*, doterajší biskup stolnobelohradský (Székesfejervár) za arcibiskupa do *Kalocse*; *Ludvik Balás*, pápežský prelát, titulárny opát, kanonik vacovský za biskupa *rožňavského*: Dr. *Béla Mayer*, titulárny biskup bosonsky, kaločský vikár kapitulský a kanonik za biskupa do *Satmáru*; Dr. *Ottokar Prohászka*, verejný riadny professor university, kňaz arcibiskupstva ostrihomského za biskupa do Stolného Belohradu (Székesfejervár); Gróf *Julius Zichy*, titulárny opát, pápežský komorník za biskupa do Pátikostolov (Pécs).

Apoštolskí sú to v skutku mužovia, čo nastupujú s týmto vymenovaním dedičstvo apoštolské. Nenie sú neznámi pred obecenstvom katolíckym Uhorska. Vysokú vzdelanosť, hlbokú múdrosť a neunavenú pracovitost' jejich v záujme duševného a telesného blaha ľudského i doposiaľ obdivovali veriaci. Keď teda s radosťou patríme na vznešené ména týchto cirkevných výtečníkov, úprimné vďaky vzdávať musíme Bohu po prvé za to, že prítomne vzhľadom na nastávajúce ťažké zápasy, aké očakávajú cirkev a katolíkov Uhorska počet sboru biskupského vyplnený je. Po druhé ale prichodí nám z hlbín duše našej ďakovať Všemohúcemu že v novovymenovaných nielen jednotlivé biskup-

stvá obsiahly apoštolských otcov, horlivých a neunavných učiteľov, arcipastierov dľa srdca božieho, lež i celé obecenstvo katolicke tohoto kráľovstva marianského neohrozených vodcov, mocných zastupiteľov a ochrancov. Pochváleno buď za to najsvätejšie meno Boha Otca všemohúceho, ktorý aj s jednorodeným Synom svojim Spasiteľom našim Ježišom Kristom a s Duchom svätým osvätilom účinkovanie nastupcov nových apoštolských nech požehnať ráči k duševnému dobrému veriacich a ku blahu vlasti!

Aby však obecenstvo katolicke i v tých najrozsiahljších vrstvách bližšie poznalo nových nástupcov apoštolských, životopisy jejich z krátka podávame v nasledujúcom:

Dr. Julius Várossy,
arcibiskup kaločský.

Dr. Julius Várossy, nový arcipastier kaločského arcibiskupstva narodil sa v meste Zombor dňa 13. augusta roku 1846. Prostredné školy vychodil v Kaloči. Dva prvé roky odbavil totiž na gymnásiume piaristov, i keď arcibiskup Kuncz založil nové gymnásium a odovzdal ho rádu Jezuitov, gymnasiálne štúdiá dokončil pod vedením tohoto vznešeného rádu. Po zakončených štúdiách gymnasiálnych ku vyššiemu vzdelaniu sa vo vedách theologických poslaný bol na ústredné semenisko a spolu na universitu do Budapešte. Za kňaza vysvätený bol dňa 26. júla roku 1870. Za krátke čas účinkoval ako kaplán v Csonople. Ludvik Haynald, arcibiskup kaločský, presvedčiac sa o mimoriadnych vlohách mladého kňaza r. 1873 poslal ho na vysoký ústav Augustineum do Viedne, kde s vyznačením zakončil štúdiá theologické a r. 1878. povýšený bol za doktora. Navrátiac sa domov, arcibiskup Ludvik Haynald vzal ho do svojho dvora, kde pri arcibiskupovi v rozličných úradoch strávil päť rokov, kým r. 1866. vymenovaný bol za podsprávcau malého semenišťa a za profesora cirkevného práva a dejepisu na veľkom

semeništi. Roku 1887. vymenoval ho arcibiskup kaločský za správcu veľkého semenišťa a v tomže roku za titulárneho, roku 1888. ale za skutočného kanonika. Roku 1889. bol vymenovaný za titulárneho opáta. Po smrti arcibiskupa Ludvika Haynald nový arcibiskup Juraj Császka vymenoval ho za správcu arcibiskupskej kancelárie. Vedel on totižto, že kňazstvo celého arcibiskupstva s úplnou dôverou ponáša sa ku tomuto mimoriadnemu kňazovi. V tejto svojej hodnosti s arciskupom svojim obyčajne zdržiaval sa v hlavnom meste. Tu ho zastihlo to vysoké vyznačenie, že kráľom vymenovaný bol za správcu ústredného semeniska. V kaločskom arcibiskupstve kňazia a veriaci napospol milovali a ctíli ho ako pravého brata a otca. Vo verejnosti ale zadovážil si prospešným účinkovaním v cirkevnej spisbe a podporovaním všetkého šľachetného, vážnosti v tých najširších kruhoch spoločnosti. Keď zomrel Steiner, biskup stolnobelohradský, kráľ hneď 1. novembra tohože roku vymenoval ho na toto biskupstvo do Stolného Belohradu.

Dr. Julius Várossy ako biskup zaujímal sa za všetky verejné záležitosti nielen svojho biskupstva, lež i krajinské. Cestoval každoročne po biskupstve, udeľoval po obciach sviatosť birmovania, pri veľmi skrovných dôchodkoch biskupstva podporoval chudobu a verejné cirkevné i krajinské ciele. Bol on pravým otcem a radcom svojmu kňazstvu a svojim veriacim. Zaujímal sa za pohyby sociálne chudobného robotníctva. Neohrozene zastával cirkevné práva. Ako teda arcibiskup kaločský Juraj Császka zomrel, pozornosť verejnej mienky so všetkým právom obrátila sa na tohoto zvláštneho biskupa a kráľ ako by bol chcel vyhovieť žiadosti verejnej mienky, vymenoval ho za arcibiskupa kaločského.

Ludvik Balás,
nový biskup rožňavský.

Ludvik Balás narodil sa v obci Becske v stolici nógrádskej dňa 20. augusta r. 1855. zo šľachtickej rodiny. Školy odbavil vo Vacove, do semeniska prijatý, učil sa so znamenitým úspechom v Košiciach a vo vacovskom semenisku. Za kňaza vysvätený bol dňa 7. júla r. 1879. Ako kaplán účinkoval v Lőrinci, Hatvane a Csongráde. Tehdajší biskup vacovský Anton Jozef Peitler už r. 1882. vymenoval ho vo Vacove za prebendáta, v ktorom úrade nadobudnul si veľkých zásluh sriadením katolíckeho tovaryšského spolku.

Neunavnou usilovnosťou a bezúhonným životom na seba obrátil pozornosť svojho biskupa, ktorý ho r. 1885. vymenoval vopred za svojho obradníka, pozdejšie za notára svätej stolice a napokon r. 1889. za biskupského tajomníka. Vtedy pravda už od dlhšieho času po veľkej prisnosti známy biskup Konštantín Schuster ridil biskupstvo vacovské, ktorý zvlášte dvorných kňazov svojich náležite vyskúmal. Ludvik Balás však aj preveľkým nárokom prisneho biskupa tohoto dokonale zodpovedal, tak že ho r. 1895. vymenoval za kanonika a správcu biskupskej kancelárie. Pre veľké jeho zásluhy r. 1898. vyznačil ho kráľ hodnosťou titulárneho opáta. Ako biskup Kon-

stantín Schuster r. 1899. zomrel, Ludvik Balás čo vikár kapitulský spravoval biskupstvo vacovské.

Gróf Karol Emanuel Csáky r. 1900. vymenovaný súc za biskupa vacovského pri boku svojom podržal doterajšieho správcu biskupského úradu a veľamúdrym a obzretným ridením jeho biskupských záležitostí natoľko bol spokojný, že ho svätému otcovi k vyznačeniu predložil. Ludvik Balás náslekom toho r. 1904. vymenovaný bol za preláta pápežského.

Učinil Ludvik Balás už doteraz značné základiny na semenisko vacovské a na ústav hluchonemých. V celej stolici ako i v meste Vacove zo stránky celého obecnstva stojí v najväčšej vážnosti a sboru biskupskému bude vždy len na pravú ozdobu.

Dr. Béla Mayer.

nový biskup satmársky.

Dr. Béla Mayer narodil sa dňa 19. júla roku 1838. v Zombore. Theologické štúdia odbavil ako člen ústavu Pazmaneum na universite viedenskej. Roku 1862. dňa 27. júla vysvätený bol za kňaza a účinkoval ako kaplán v obciach Kula a Militič. Roku 1866. vymenovaný bol za notára svätej stolice k arcibiskupskému dvoru. Roku 1870. stal sa tajomníkom arciskupským. V tomto úrade na strane chýrneho arcibiskupa Ludvika Haynald hojnú príležitosť mal oboznať sa s výtečnými mužmi krajiny a cudzozemka. Zriedkavého arcibiskupa tohto sprevádzal on na cestach jeho po Nemecku, Francúzsku, Holandsku a Belgicku. Úradné práce svoje chytro vybavujúc, zbytočný čas venoval vzdelávaniu sa a čítaniu. Ako tajomník veľkých zásluh zadovážil si o katolícky spolok tovaryšský. Roku 1881. vymenovaný bol za kanonika, r. 1883. stal sa opátom a r. 1888. vyznačený bol hodnosťou titulárneho biskupa bosonského. Po smrti arcibiskupa Haynald vo všetkých vážnych a najťažších záležitostiach cirkevných prvým radcom bol arcibiskupa Juraja Császku. Po smrti kapitulského vikára Jána Majorosy vyvolený bol jednohlasne za vikára kapitulského.

Biskup dr. Béla Mayer vedie život utiahly a prisny, tým viac však obetoval doposiaľ na ciele cirkevné a kultúrne. Na ozdobu kostola mnišiek v Kaloči, karmelitov v Zombore venoval tisíce. Ku podporovaniu učiteľov zložil základinu 80.000 korún; ku zväčšeniu domu katolíckych učiteľov 25.000 korún. Čím menej potrebuje sám, tým viacej obetuje cieľom dobrodejným. Niet divu, že už dvakrát mal byť vymenovaný za biskupa, Nehľadal on však vyznačenia, bo cieľom života jeho je verne slúžiť Bohu a cirkvi svätej. Je on preto horlivým bojovníkom za sväté práva cirkve, z ktorých nikomu k vôli ani najmenšieho nepopustí. Takýchto neohrozených bojovníkov potrebuje cirkev katolícka.

Dr. Ottokár Prohászka,

nový biskup stolno-belohradský.

Roku 1858. dňa 10. októbra narodil sa dr. Ottokár Prohászka v Nitre. Nižšie stredné školy odbavil v Nitre a v Lučenci. vyššie ale v Kaloči na gymnáziume otcov

Jezuitov a pozdejšie v semenisku ostrihomskom. Vítečného žiaka a klerika predstavení jeho poslali do Rímu k zakončeniu vied theologických, bo už vtedy poznali jeho veľké schopnosti. Schopnosti tieto vyvinuly sa však na podiv ešte len v Ríme, bo ako ho 1881. dňa 30. októbra za kňaza vysvätili, už bol doktorom theologie a filosofie. Keď sa roku 1882. z Rímu domov navrátil, primas Ján Simor vymenoval ho za kaplána do kráľovského mesta v Ostrihome. Na tejto stanici sotva však jeden mesiac zotrval, už bol poslaný na semenisko ostrihomské za profesora filozofie. Roku 1886. stal sa profesorom theologie a r. 1890. vymenovaný bol za špirituála, totiž duševného správcu klerikov, pričom však aj theologiu prednášal. Tak že dr. Ottokár Prohászka cez úplných trinásť rokov bol profesorom a spolu špirituálom na semenisku ostrihomskom, Minulého roku vymenovaný bol za riadneho profesora theologie na universite budapeštianskej.

Toto jest v krátkosti prednesený život toho muža, ktorého božská milosť povýšila nápadne mimoriadnym spôsobom na hodnosť biskupskú. Nehľadal on toto povýšenie. Všemohúci vyznačil ho za jeho veľké čnosti, ktorými pokoleniam za príklad slúži. Bo kto je dr. Ottokár Prohászka? Muž hlbokých vedomostí. A vedomosti tieto s právom obdivuje celý svet vzdelancov v krajine a v cudzozemsku. Kto je Ottokár Prohászka? Muž života svätého, ktorý hlbokú učenosť spojil vedel so svätosťou života. Kto je Ottokár Prohászka? Rečník vznešený, ktorý slovom svojim i tie najzatvrdilejšie srdcia preráza. A kto je Ottokár Prohászka? Neohrozený zastávateľ a obhájca práv cirkevných, aký katolikom Uhorska už od dávna bol potrebný. Pri všetkých týchto vlastnostiach vyniká však dr. Ottokár Prohászka tou najskvelejšou, vrelej totiž nábožnosťou a úprimnej poníženosti. Nie u Iudí hľadal on odplaty za namáhavé práce jeho v záujme cirkve a k osvete ľudu kresťanského, lež pred obličajú božskou. Preto aj keď ho svet obdivoval, hľadal útočisko vždy v zdĺhavých modlitbách pred prevelebnou Sviatosťou oltárnu. Všetky milosti, akými sa skveje, čerpal on vždy z tohoto prameňa. Najsladšie Srdce Pána Ježiša, ktorého je tak verným a horlivým ctiteľom, nech ho posilňuje vo vznešenom, lež ťažkom úrade. Dr. Ottokár Prohászka pod týmto záštitom cez mnohé roky šťastlive nech bojuje za práva cirkve, ku prospechu našej uhorskej vlasti a zverených si veriáciach.

Gróf Julius Zichy,

nový biskup pätikostolský.

Gróf Julius Zichy de Vásonkeő, narodil sa v Nagylángu dňa 7. novembra roku 1871. V panskom kaštieli od útleho detinstva nábožne vychovaný, gymnaziálne školy odbavil v Stolnobelohrade. Filip Steiner biskup, stolnobelohradský mladého grófa, ktorý zvláštnou nábožnosťou vynikal, prijal do svojho biskupstva a poslal ho ku vzdelaniu sa vo vedách theologických do Innsbrucku na ústav otcov Jezuitov. Z Innsbrucku šiel gróf Zichy do Ríma, aby sa zdokonálil vo vedách theologických a tu vysvätený bol za kňaza 25. júla roku 1895. Po svojom vysvätení

navrátil sa do vlasti a v obci Budakesz cez celý rok ako kaplán účinkoval. Veriaci tejto obce nikdy nezabudnú horlivého mladého kňaza. Roku 1897. navrátil sa do Rímu na ústav mladíkov zo šľachty, kde sa pripravoval ku cirkevnej diplomacii. Blahej pamäti pápež Lev XIII. pririadil ho k svojmu osobnému sprievodu ako komorníka. V tomto úrade vyplňoval gróf Zichy úplnú missiu. Početní pútnici čo do Rímu putovali, nezabudnú preukázané im veľké jeho služby. Roku 1902. vyznačil ho kráľ titulárnym opátstvom. Pritomne ale blahoželal si môže biskupstvo pätikostolské, že ho Pán Boh obdaril tak hodným a horlivým biskupom.

Vymenovaní biskupi: dr. Julius Várossy, arcibiskup kaločský; Ludvik Balás, biskup rožňavský; dr. Mayer, biskup satmársky; dr. Ottokár Prohászka, biskup stolnobelohradský v sobotu zložili prisahu do rúk nunciusa pápežského vo Viedni.

Biskupa grófa Juliusa Zichyho vysvätil sám pápež Pius X. Dr. Ottokára Prohászku vysvätil v chráme universitnom sedmohradský biskup gróf Majláth. Gróf Karol Csáky, biskup vacovský vysvätil Ludvika Balása v sídelnom chráme vo Vacove.

Krátky povahopis židov.

Boj kresťanov oproti židom tak je starý, ako kresťanstvo. Kresťanstvo a židovstvo preto stoja v ostrej protive oproti sebe, pretože židia s tou najväčšou nenávisťou chovajú sa oproti kresťanom. Už v dobe apoštolov väčšmi nenávideli kresťanov, ako pohani. Sám Ježiš, hoc pochodil zo židovského rodu, viac trpel od nich, ako od pohanov. Ešte aj smrť jeho oni žiadali, a Pilát neodsúdi ho, keď židia nedvihajú oproti nemu falošné žaloby a nevyhrádzajú sa Pilátovi.

Nenávisť, falošná prisaha, zúrivosť oproti kresťanstvu, nenásytenosť, dotieravosť, baženie po vláde, zdrapíť všetko, čo kresťan má, sú starodávne a nezmeniteľné vlastnosti židovstva. Pre túto príčinu stažoval sa Ježiš na svoj vlastný ľud, a preto napred oplakával spustošenie vlasti svojej.

No a či apoštoli iné zkusili od židovstva? Je pravda, že na ich reči tisíce židov prijalo kresťanskú vieru, čo však bolo aj tu hneď vídat? Židáci aj tu chceli byť prví, a viac, ako iní. Len im sa narodil Ježiš; len pre nich doniesol spásu, a len jejich je spravodlivosť. O tom ani počuť nechceli, aby aj pohani vstúpili medzi nasledovníkov Ježišových. Ba čo viac, povstali oproti apoštolom, začali zvary a roztržitosti ešte v celky útľom kresťanstve len preto, lebo ono otvorilo brány pred millionmi pohanov. Oni v najmenšom počte stúpili na cestu Ježišovu, hoc Boh im sľúbil Vykupiteľa, hoc Boh s nimi obcoval, viedol a riadil ich zázračnými spôsobami. Najväčšia čiastka zostala židmi, a keď rímske vojsko poplienilo židovskú krajinu, roztratil sa po celom svete. Celý svet prijal

kresťanstvo, len oni nie. A že aj teraz sú práve takí v jejich celkosti, o tom svedčí nám dejepis národov, a každodenne to zkusujeme. Nábožní a skromní len za chosen boli. Len za to sa držali všemohúceho Boha (Jehovu), aby im dobre bolo a aby ich čím najväčšími svojimi darmi obsypoval, ale jaknáhle mali všetkého do vôle, a boli chránení oproti nebezpečeniu, chrbát ukázali pravému Bohu svojmu a pripojili sa k modlám. Mojžiš bol na vrchu, kde zostúpil Boh, aby dal prikázania ľudu svojmu, a ľud tento pri vrchu Sinaí nemyslí na Jehovu, lež na modlu, na zlaté teľa.

Kúpiť a predať všetko a všade, je jedon rázový fah židov. Tak predali synovia Jakubovi brata svojho Jozefa, tak predal Judáš Ježiša, a tak obrátili chrám jeruzalemský na tržišťe. Tak podobne kupčia aj teraz bez rozdielu so všetkým, a nikdy nie sú ohľadom pri špinavých, nemravných, nestatočných kúpach na lásku ku blížnemu a na cit ľudský. Oh, veľmi cítime farchy a následky židovských jarmokov my kresťania. Nevera, bezbožný život, lstivosť a všetky podlosti, s ktorými stretáme sa na vše strany, pochodia od židov, lebo oni riada svet, im slúžia vlády, ich sú peniaze, snemovne, a žiaľbohu, v daktorých krajinách aj súdy. Toto by mal vedieť každý kresťan, a keď sa to naučil, mal by sa báť židov, mal by im vyhybovať v obchode, v priemysli a v osobnom obcovaní. Žid a kresťan je oheň a voda. Kresťan nikdy by nesmel držať so židmi, na žiadon pád nemal by podporovať jejich zámery a snahy.

Kresťanstvo od počiatku kráčalo svojou cestou, aby podmanilo celý svet. Aj ho podmanilo, lebo pobanské národy prijali vieru Ježišovu, len židia sa neblížili k lodi svätého Petra. Prvých kresťanov tak prenasledovali, ako aj pohanskí cisári. Že v Ríme tak ukrutne mučili a vraždili kresťanov, to z jednej strany preto bolo, lebo držali ich za židov, z druhej strany ale ponač židaci falošné žaloby dvihali oproti nim. Nenávidenie židov a ošklivenie sa pred nimi tak všeobecné boly toho času, že samá myšlienka, že kresťania podobajú sa židom, dostatočná bola k tomu, aby týchto cisári rimanskí vraždili. Národný ráz židov, ktorý odbýja od všetkých národov: lakomosť, úžernosť, neobmedzená dychtivosť po bohatstve a zneváženie iných národov je príčinou toho, že židov nielen v Ríme nenávideli, ale z oškliveli sa oni celému svetu, kde čo len z ďaleka poznali jich povahu. Ani ten ludožrút a po pustatinách túlajúci sa divoch neni taký protivný a zapovrhnutý, ako bol žid už pred narodením Pána Ježiša Krista. A tento cit národov nie že by bol krotnul, ba ešte rástol, lebo sami dali k tomu príčinu. Ako diví nepriateľ vrhli sa obyčajne na národ, ktorý im dal útulka. To boľa vďaka za dobrodenie. Teda sami rozduchovali nenávisť národov oproti sebe, a nie že by boli bývali pokornými, lež za každým ukázali sa byť nehodnými lásky národov, tak všestranne im preukazovanej, ktoré im dali útočisko.

Mnoho sa písalo a rečnilo, píše a reční sa aj teraz o úžere židov, vzdor tomu však našli sa Iudia, liberáli, ktorí tajili, že by sa židáci zapodievali s týmto najväčším

podliačstvom. Áno, židáci majú veľa priateľov, a na zakúpenie takýchto nešanujú peňazi práve tak, ako na nepriateľov pero, otrovu a bomby dynamitové. Svedčí o tom Rusko. Bol čas, nenie tomu dávno, keď u nás za čnosť držali priateľ sa so židmi a byť im vo všetkom na pomoc. Zakúpení novinári a rečníci chválospevy vynášali o nich, že aká je to užitočná, poriadna a hodná nácia, že židáci sú opravdivé šťastie a požehnanie pre nás, a liberáli v tomto hlúpom oslavovaní židov tak ďaleko šli, že ich postavili svetu ako obeť kresťanov. Ešte aj Franc Deák povedal: Neni div, že židia úžeria, veď sú vytvorení zo spoločnosti a všade len s nenávisťou sa stretajú. Takto zle poznali židov aj štátnici naši. Pri takomto volkaní čo mali robiť židia? Dali sa na to najpodlejšie a najnemravnějšíe remeslo, t. j. na úžeru. Teda nerozum a veľkodušnosť politikov našich povzbudila ich k tomu. Vynesený bol zákon emancipácie, židia dostali práva občianske na úkor a škodu kresťanstva. Chudobný ľud, remeselníci a roľníci nemali takých dobrodincov, akých mali židáci. Za tých ani jedon liberál, ani jedon vyhlásený vlastenec nič nerobil, len ich utlačovali a vólali na nich nesnesiteľné porcie. Tak podobne za kresťanstvo nič nerobili tí priatelia židov, kdežto sv. Štefan na kresťanskom fundamente vybudoval hrálovstvo uhorské a narídl, aby ono v tomto duchu bolo riadené. Tak smýšľali a robili aj iní králi naši. Pýtam sa, kde sa podel tento duch kresťanský z riadenia krajiny a kde je ten kresťanský fundament sv. Štefana a iných nábožných kráľov? Ducha kresťanského vykorenili, základ ale porúcali liberáli k vôli židom. Kto je najväčším pánom v krajine? Kto rozkazuje aj vláde? Kto riadi volby? K vôli komu robia zákony? Aký duch panuje v školách, v živote a v spoločnosti? Kde je sloboda národa? Ako prišli židáci k tak veľkej vláde? Čo dali za to? Ukážte mi jeden riadok v histórii, ktorý svedčí o veľkodušnosti, o vlastenectve a o víťazstve židov? Čo ale píše história o uhorskom národe, nuž a čo má za tak náramné obety a suženia, čo za víťazstvo? Odmenu židáci dostali, národu ale ujšly sa krivdy, farchy a nesnesiteľné porcie. Toto sa volá u nás liberalizmusom, toto je to chýrne vlastenectvo.

Prečo sa stal u nás tento smiešny vývrat? Lebo liberáli vyniesli zákon: biť, stíhať *kmína* je neľudskosť. Takto prišla k vláde úžera.

Mnoho je u nás vlastencov liberálnych — dľa pravdy hlúpych oslov — ktorí to tvrdia, že židáci preto sú takí akí sú, lebo že kresťania sú im neprajní.

Liberálne cigáňstvo!

Veď v dobe Mojžišovej ani chýru nebolo o kresťanskej spoločnosti, a osobnosť a povaha židov práve taká bola aká je aj dnes. Za času Dávida kráľa, vlastnosti a mravy židov just také boly, aké sú aj dnes. Potom tvrdiť to, že kresťanstvo nechcelo prijať medzi seba židov, je tiež cigáňstvo liberálne. Kto to hovorí, ten slova nevie z dejepisu národov! Či pohanov prijalo kresťanstvo? Pravda áno. Nuž a či by ich bolo prijalo, keby aj na ďalej boli ostali pohanmi? Pravda nie! Veď apoštoli a pozdej misiónári tak šli medzi pohanov, ako aj medzi židov. Toto

bolo pozvanie do cirkve Ježišovej. Pohanovia prijali pozvanie, a prišli k Ježišovi, opustiac modly a robených bohov. Prečo neurobili to isté aj židáci? Ale kde len počuli meno: Kristus, stavali križ, aby opakovali potupné usmrtenie pravdy, akého sa na Kalvárii dopustili. A hoc je ich len pár millionov, predsa žiadajú, aby kresťania prijali jejich obyčaje, a nie oni naše.

U nás, kde je všetko sožidovčené, kde židáci rozkazujú, kde vlády im sa klaňajú a ako terajšia udelujú im vysoké hodnosti v ministerstvách a vo verejnej správe, kde aj takí katolíci bozkávajú im ruky, ktorí v prvom rade mali by bojovať za víťazstvo cirkve Kristovej; u nás, kde liberalizmus je opravdovým otrokom židov; kde spojuje sa on s frajmaurerstvom a so socialdemokraciou len aby čím skôr pozbavili katolíkov všetkých práv a majetkov cirkevných, u nás, kde je židovská úžera v úplnom rozkvetu: prišlo do módy vyhlasovať židov za najlepších vlastencov. Toto je tiež cigáňstvo liberálne. Veď židáci sami to vypisujú v novinách svojich. Veď v Anglii od dávna sú emancipovaní, teda mali čas amalgamizovať, smiešať sa s anglickým národom, kdežto práve tak držia sa svojich obyčaji a hriechov, ako im to Talmud káže. To isté zkusujeme vo Francúzsku, hoc tam menej je ich ako u nás v Budapešti. Tak je to aj v našej biednej a poľutovania hodnej krajine, kde sú brány pred každým ruským, a rumunským židom otvorené, lebo liberáli to hovoria, že budú z nich vlastenci a Maďari, kdežto každý vie o nich, že sú len a ostanú len špinaví židia. Áno, židák vydá sa dnes za Maďara, zajtrá za Rusa, inokedy za Francúza, len aby mohol slobodne úžeru prevádzať. Vždy a všade je len židom, a nikdy nie vlastencom, lebo veď nemá domoviny, za vlast nič neobeťuje, a jedno mu je, hoc kde ho zažene osud, len nech môže úžeriť. Toto je patriotizmus židov. Veď aj ten nepokoj, ktorý u nás panuje, od židov pochodí. Veď aj tá nesvornosť, ktorá sožiera nás, tiež je plod židov. Toto sú tí novomódni Maďari, ktorí majú brániť Uhorsko. Týmto lížu päty aj takí katolíci, ktorí aj krv by mali cediť za Krista. Hja, u nás to je heslo: všetko za židov, lebo jejich je vláda a jejich sú peniaze. Haňbite sa katolíci.

Žid teda nerobí si svedomie z toho najošklivejšieho hriechu, a do neba volajúcej úžery; nikdy nehľadí na cestu, ktorá k bohatstvu vede, lebo ustavične skáče kolo zlatého teľata. Tomuto obetuje všetko, a preto opovrhne ľudskosť, statočnosť a cnosť. Práve preto nebude nikdy vlastencom, preto nevtopí sa ani do jedného národa čo ho tisíc ráz budú emancipovať; práve preto mali by kresťania bočiť od židov, a mať s nimi svätý pokoj.

Kresťanstvo a rozum ľudský.

I.

Človek, súc na obraz Boží stvorený, ozdobený je rozumom, aby k poznaniu a k milovaniu pravdy došiel. Základom ľudského citu a vôle je rozum. Kresťanstvo ale vyhovie žiadostiam rozumu, preto kresťanstvo jako viera (náboženstvo) je v prvom rade viera rozumu.

1. Kresťanstvo je viera rozumu preto, lebo uspokojí rozum a jeho požiadavky splní.

Kresťanstvo jedine má tú prednosť, že je od samého Boha zjavená viera, a to v tej miere, že žiadne iné náboženstvo nemôže sebe túto vlastnosť prisvojiť. Keď ale je to tak, kresťanstvo ako zjavená viera musí byť taká, ktorá docela rozumu ľudskému zodpovedá. Jestli Boh z nekonečnej milosti a dobroty svojej zjaví nejakú pravdu, tak táto pravda musí byť zjavná, že o nej nikto nemôže pochybovať. Keď teda kto jako nástroj, ako prostredník zjavenia Božieho účinkuje a vystúpi, ten pred ľuďmi pod smysle podajúcimi činmi musí dosvedčiť povolanie a poslanstvo svoje, aby nikto nepochyboval o tej pravde, ktorú jako posol Boží svetu oznamuje.

Rozum ľudský je oprávnený toto žiadať. Keby človek mohol pochybovať o skutočnej pravde zjavenia Božieho, o tom, či Boh skutočne zjavil tú alebo tú pravdu, keby dostatočné príčiny boly k pochybovaniu, vtedy rozum ľudský nielen žeby nemohol, ale ani nesmel by veriť, lebo vystavil by sa tomu nebezpečenstvu, že je v omyle, v blude, a tak nemohol by byť veriacim, ale len pochybujúcim človekom.

Človek ohľadom zjavej pravdy nesmie pochybovať, ale veriť, a práve preto tá viera, ktorá hlása, že je od Boha zjavená, musí rozum ľudský uspokojiť, aby ľudia bez pochybovania zjavenú pravdu verili.

2. Dôkazy ale, ktoré bezpochybne presvedčia nás o tom, že niektorá pravda je od Boha zjavená, dôkazy, ktoré *tisícročnú* pravdu zjavenia Božieho dosvedčia, sú *zázraky a proroctvá*.

Zázrak je neodskriepiteľným dôkazom moci Božskej, lebo jedine len Boh, alebo aj človek, ale len z moci a dovolením Božím môže zázrak činiť. Zázrak je taký čin, ktorý prevyšuje moc ľudskú, a preto jedine len Boh môže zázraky činiť. Keď ale Boh sám, lebo skrze svoj nástroj, človeka, zázrak činiť a dopustiť, a sice preto, aby potvrdil vieru, v tomto páde zázrak je dôkazom zjavenia Božieho. Nemôže sa stať, aby Boh privolil k nejakému zázraku, ktorým by nejaké klamlivé, podvodné tvrdenie dosvedčené byť mohlo.

Keď teda niektoré náboženstvo hlása, že má zjavenie Božie, a na dôkaz pravdy odvoláva sa na zázraky, vtedy neomylnou pravdou je, že toto náboženstvo nenie dielo človeka, ale zjavenie Božské.

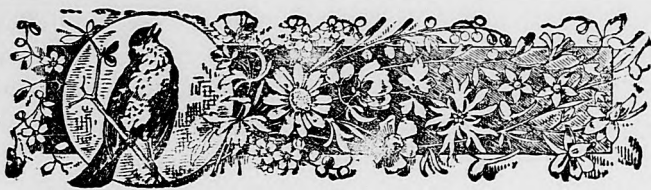
Toto isté platí aj o proroctve. Proroctvo je predpoveď budúcej udalosti, ktorá sa iste splní, čo ale rozum ľudský predvídať nemôže, ale jedine ten môže s istotou predpovedať, ktorému Boh budúcu udalosť zjaví, takže vyvolený muž Boží ako by pred svojimi očima videl, čo pred druhými skryté je závojom budúcnosti. Nemôžem ale myslieť si to, že by Boh darom proroctva obdaril takého človeka, ktorý by svetu nie zjavenie Božie, ale nejaký blud oznamoval, lebo v tomto páde sám Boh by privolil, aby svetu falošné učenie oznámené bolo, čo nemožno, lebo Boh je pravdomluvný a svätý.

Keď teda posol Boží, ktorý od Boha zjavené náboženstvo hlása, niektoré udalosti prorokuje, predpovedá,

ktoré v čase skutočne sa aj splnia, vtedy je to neomylným a pravým dôkazom, že hlásané náboženstvo je zjavenie Božie.

Od toho náboženstva, viery, ktoré hlása, že je zjavené od Boha, plným právom požaduje rozum ľudský, aby dôkazom svojho zjavenia Božieho malo zázraky a proroctvá, lebo len v tomto páde môže človek bezpochybné veriť.

(Dokončenie nasleduje.)

POLITICKÉ CHÝRY.

Deravý programm.

Zjavilo sa konečne aj toto strasidlo. Zem sa teda spokojne okolo svojej osky krúti. Veľký štátnik Fejérváry nepovedal, lež prečítal svoj programm. Je ho na šesťdesiat mašinou písaných hárkoch. Je on teda dost dlhý a nemá len tú jednu chybu, že neobsahuje v sebe nič poriadneho a nič takého, čomu by svet veriť mohol. Je to teda programm ozaj deravý, ako ho freimaureri sklopali. Čo freimaureri majú v jejich programme, to všetko nachodí sa aj v programme Fejérváryho.

Komu prečítal a dal na vedomie br. Fejérváry jeho programm? Či asnád snemu? Toto by sa ozaj bolo slušalo. On sa však bojí snemu a obcuje s ním len kroz fulajtárov. Teraz ale ani fulajtárov nemohol do snemovne ooslať, bo tá do 19. decembra prázdna stojí. Aby teda predsa oblahčil svoje svedomie a poučil zvedavý svet o jeho štátnej múdrosti, usporiadal si osobitnú snemovňu v paláci ministerského predsedníctva. Ako to popredu sriadené bolo, v sobotu o pol piatej prišlo asi stopäťdesiat voličov II. okresu hlavného mesta do ministerského palácu. Boli to samí freimaureri. Viedol ich hlavný freimaurer Ignác Alpár, staviteľ, čo po krajine všetky vojenské budovy stavá. Rečníkom bol freimaurer a advokát Szmik. O piatej prišiel do dvorany, v ktorej freimaureri shromaždení boli, starý generál Fejérváry pod pazuchou s veľkým paklom písom. Freimaureri ho pozdravili s hlučným éljen. On sa poklonil, a s tým sa začala tá veľká komédia. Rečník freimaurerov držal reč a konečne vyzval Fejérváryho, aby predložil svoj programm. Fejérváry odpovedal na túto reč a prečítal dlhšiu odpoveď, ako mu ju freimaurer Jozef Vészi (Veiss) spravil. Potom ponúknul stojacich freimaurerov, aby si sadli, a keď poznášali z celého palácu stoličky, a keď sa všetci posadili a ako sa to pred dlhými rečiami sluší, poriadne sa vysiakali a vychrákali, sadol si aj Fejérváry k malému stoliku a čítal i čítal bez prestania od piatej až do piasiedmej hodiny. Toto bol ten chýrny programm. Zvedavým freimaurerom sa teda dostatočne dostalo toho programu. Nakoľko by obecenstvo zvedavé bolo na tento chýrny a veľaspomí-

naný programm, treba len v krátkosti jedno druhé spomenúť o ňom.

Programmu tomuto v prvom rade chýba mravný základ. Bez mravnosti ale nenie pokroku a vývinu ani v živote jednotlivých ani v živote štátnom. Už z tohoto ohľadu teda celý programm nestojí ani fajku tabaku.

Hovorí o sebe Fejérváry v jeho programme, že je konzervatívny. Že totiž na základe konštitúcie a parlamentarizmu bude spravovať krajinu, pri tom ale oflinkuje na pravo, na ľavo tak konštitúciu ako parlamentarizmus. To opravdu nenie konzervatívne jednanie. Vo vojenských otázkach je konzervatívny, nakoľko neupúšťa ani litierky zo starých požiadavok vojenských. Nové a neslýchané farchy k udržaniu vojska, nové kanóny, mnoho vojska. V tomto je konzervatívny. Požiadavky krajiny sú mu ľuď. S takýmto programmom nedajú sa utíšiť pobúrené mysle občanov.

Slubuje Fejérváry v jeho programme prevedenie XX. paragrafu zákona 1848. Slubuje on toto pravda dľa svojich vlastných náhľadov. Všetky uznané vierovyznania majú mať v krajine rovnaké práva. Veď ich aj teraz majú. Zavedenie katolíckej autonómie a navrátenie katolíckych základín katolíkom nesľubuje. Tieto teda i naďalej ostanú pod štátnou správou. Ba s katolíckym majetkom má Fejérváry ešte aj iné plány.

Podivuhodná je aj školská politika Fejérváryho. Slubuje vyučovanie vo školách zdarma. Bude to pekné vyučovanie! Len také, ako si to freimaureri žiadajú. Všetky ľudové školy k tomu majú sa zoštatniť. Šíriť sa má len to novomódne pohanstvo, ako na tom freimaureri všade pracujú. Či zdravého rozumu katolíka môže sa prihlásiť ku takémuto programu?

Všetko na svete prevyšuje hospodárska politika Fejérváryho. Takrečené zviazané statky, fideikomisse, veľkopanstvá, v prvom rade pravda statky cirkevné majú byť podrobené štátnej správe. Aby sa vraj lepšie vyplatili. Nuž toto nenie nič iného, ako začiatok ku zoštatneniu cirkevného majetku, ku čomu sa žiadon katolíka prihlásiť nemôže. Ďalšie plány hospodárske na konvertovanie dlžôb malých statkárov, sú švindľ, akého len freimaureri môžu byť schopní. Banky zakladať ku vymeneniu dlžôb zodlžených. To je smysel hospodárskeho programu Fejérváryho. Takéto banky potrebujú hladoši liberálni a freimaureri, ľud katolícky si ich nežiada.

Ku polutovaniu je Fejérváry s jeho plánom všeobecného tajného volebného práva. Dostanú ho len tí, čo vedia písať a čítať. Kto bude tých voličov examenovať? Ako sa prevedie tento zákon? Prevedie sa na základe nových alebo starých volebných okresov? O tom mlčí Fejérváry. Na premenenie tohoto zákona zaiste ani nemyslí, ani neverí.

Verejnú správu chce celkom zoštatniť. Všetkých úradníkov verejnej správy mal by totiž štát vymenovať. Bolo by tu zas protekcie! A by to aj v celku až veľmi pekne vyzeralo.

Kde-tu prevzal maličkosti do svojho programu Fejérváry aj od iných politických stránok. Vyznačil aj našu

ľudovú stránku, keď si požičal od nej otázku existencie minimumu. To má byť však uňho tiež len taký mäďový motúzok.

Fejérváryho program je v celosti robota freimaurerská. Žiaden katolík sa mu s dobrým svedomím prihlásiť nemôže. Je to celkom deravý program!

Kristóffyho fíšpáni.

Štefan Tahy vymenovaný je za fíšpána stolice Pest-Pilis-Kun. Výbor stoličný ale uzavrel, že tohoto fíšpána inštalovať nebude. Nemôže teda prísahu zložiť a tak následkom toho ani úradovať. Ladislav Nagy vymenovaný je za fíšpána do Szatmáru a gróf Ladislav Teleky za fíšpána stolice Kolozs.

Iné vymenovania.

Za gubernátora fiumanského vymenovaný je gróf Pavel Szapáry. — Ladislav Hertelendy, krajinský vyslanec levočského okresu a zať z cirkevno-politických bojov známeho grófa Albina Csákyho vymenovaný je za správcu verejných základín. Takýto úrad je doposiaľ ešte celkom neznámy. Aby Hertelendymu poistený bol veľký plat, sriadili mu tento úrad na konto tých verejných základín. — Jozef Vészi (predtým Veisz), krajinský vyslanec a redaktor, vymenovaný je do ministerstva predsedníctva za titulárneho ministeriálneho radeu. Toto je teda ten prvý «osviečený» žid.

Stránka «pokroku».

Takéto meno dal Fejérváry svojej politickej stránke, ktorej ešte nemá. On sám osobne v hoteli Hungária vzal do árendy zodpovedné miestnosti pre túto stránku. V sobotu večer po ohlásení chýrneho programu pokračovala táto stránka ku prvému shromáždeniu. Boli tam všetci ministri, niekoľko úradníkov a iný nikto. Za to ale Fejérváry nezúfa a už sa presťahuje z doterajšieho bydlia do palácu ministerpredsedníctva v Budine. Či ozaj na dlho?

Liberáli.

Nevedia čo robiť. Aj by išli aj nie ku Fejérvárymu. Onehdy im dakto povedal, čo ich dobre zná, že je medzi nimi mnoho hladných žalúdkov a prázdnych vačkov. Až je tomu tak, o čom nikto nepochybuje, to Fejérváry oedlho pohromade má jeho «stránku pokroku». Budú oni usilovne pokračovať, obracať sa okolo toho mastného hrnce a naplňovať tie prázdne vrecká. Vsať je to im jedno, či Fejérváry alebo Tisza, hlavné je u nich to, aby sa im dobre viedlo.

Nový podpredseda snemovne veľmožov.

Na miesto Kolomana Eruszt, ktorý sa svojej hodnosti zriekol, za podpredsedu snemovne veľmožov vymenovaný má byť gróf Alexander Széchényi, nateraz fíšpán stolice Tolna.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Z CUDZOZEMSKA.

Štátna reforma Norvégie.

O štátnej forme Norvégie rozhodne tedy sám norvétsky ľud. Dánsky princ Karol totiž prijatie norvédskej koruny urobil závislým od výsledku hlasovania ľudu a k tomuto ho pohlo za jedno to, že švédsky kráľ Oskar ešte vždy rozhodne nevyhlásil, že nedovolí žiadnemu švédskemu princovi prijať norvégsku korunu, za druhé ale aj to, že sa v Norvégi v posledné dni republikánske smýšľanie veľmi šíri, ba aj v samej vláde nachodia sa ministri, ktorí sa veľmi oduševňujú za republikánsku štátnu formu. Sama norvégska vláda ale z počiatku bola proti tejto podmienke princa Karola a chcela aby terajší snem vyvolil kráľa. Teraz ale aj vláda nahliadla oprávnenosť tejto podmienky a tieto dni podala stortingu návrh, aby sa previedlo hlasovanie ľudu nad otázkou štátnej formy Norvégie. Hlasovanie ľudu prevedie sa 12. novembra.

Revolučné hnutie v Rusku.

Ruské udalosti sa rýchle vyvinujú a obávajú sa možno krvavých vzbúr. Železniční zamestnanci už všade štrajkujú a aj robotníci zanechávajú prácu. Rusku hrozí všeobecný štrajk. Robotníci sa nestarajú natoľko o hospodárske záujmy, ako o politické ciele, žiadajúc politické práva a slobodu. Revolucionári poburujú ľud vyzývajú, aby proti zbrannej moci tiež upotrebil zbraň a násilie. Toto poburovanie má aj svoje následky, lebo štrajkujúci robotníci z revolverov strieľajú na vojakov.

Anglia a Rusko.

O pomere medzi Anglickom a Ruskom Petit Parisien-u z Petrohradu oznamujú: Rusko konečne po mnohom otáľaní v zásade prijalo užšie priateľstvo s Anglickom. Gróf Witte, ktorý bol proti tomuto sblíženiu a namiesto neho odporúčal priateľstvo s Nemeckom nepočítal s tým veľkým odporom, ktorý proti tomuto plánu vyvinie Francúzsko, lebo toto by bolo malo za následok znepokojujúce sväčenie sa moci Nemecka a narušenie európskej rovnováhy. Medzi francúzskymi a nemeckými diplomatmi, ktorí na petrohradskom dvore zastupujú svoje vlády, vzkrasnul veľmi ostrý konflikt, ktorý sa minulú sobotu skončil s víťazstvom francúzskeho veľvyslanca a s poďakovaním sa grófa Alvenslebena, nemeckého veľvyslanca. Tento deň rozhodol o anglicko-ruskom priateľstve proti konvencii odporúčanej Nemeckom.

K nášmu vyobrazeniu.

Naše vyobrazenie predstavuje nám milostné miesto Lourdes (čítaj Lurd). Každý katolík vie, že na tomto milostnom mieste každoročne stáva sa mnoho zázrakov. Na prímluvu Matky Božej mnohokrát tu slepí vidia, chromí rovno chodia a najťažšie nemocní obsahujú predošlé zdravie. Je tu zázračný prameň. Vyobrazenie naše predstavuje nám, ako predtým chromá z tohoto prameňa zdravá vystupuje, bo mladá osoba ponáša jej berly. Kňaz pred uzdravenou radostne ohlasuje tento nový zázrak. Je tu ešte mnoho chorých a všetci čakajú pomoci od Matky Božej. Prosme aj my dôverne pomocnicu kresťanov, aby nám na pomoci bola v našich biedach!

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

Dobrym gazdom bol Štefan Konárik. V celej Jalovej nikto nemal tolko jochov zeme a tak pekný dom, ako on. Mal dve dievčence, a už dve manželky pochoval. Julka a Marka neboly vlastné sestry, preto bol medzi nimi tak veľký rozdiel.

Marka vyzerala ako krásny jarný kvet, takže celá dedina obdivovala jej šumný zrast a utešenú tvár. Vedela to Marka, preto bola pyšná a vysokomyseľná. Do práce nemala sa tak ako do cifrovania. S týmto a s postávaním chcela šetriť svoju krásu.

Julka v každom ohľade odbíjala od nej. Bola nízkej postavy. Opravdový batoh. Tvár mala červenú a pehavú a drobné oči. Mariška vždy bola veselá, tvár Julkina len málokedy sa vyjasnila, ba ani vtedy nemohla zatajiť svoj smútok. Ledva mala dvadsať rokov, ale jej vážnosť a celá postava o väčšom veku svedčily. Chuderka, vždy mala pred sebou sestru svoju, a neraz zaplakala, keď videla rozdiel, ktorý bol medzi ňou a Markou. Aj to zbadala, že otec tú radšej má ako ju, lebo bola pekná. Koľko ráz vzdychla, že na čo sa narodila, aké je už na svete, prečo nenie taká ako Marka?

Ešte ju len kolísali, keď matku ztratila. Otec sa znovu oženil, ale ani macocha nežila dlho. Odtedy každý len Marke volkal a o ňu nikto nedbal, vyrástla bez toho, žeby bola pocítila sladkosť lásky rodičovskej. Od malička musela tvrdo robiť, neskôr ale sama viedla celú domácnosť. Marka len vtedy jej pomáhala, keď sa jej páčilo, lež ani to nestálo veľa. Darmo čo rmútila Julku, ktorá zdierala sa od rána do noci. To každý zbadal pri nej, že nie je pekná, ale na to nikto nehľad, že aká je dobrá, usilovná, pobožná, a že jak šľachetné srdce prebýva v nej.

*

Súseda Bartolema Mrvu syn Jožko, bol hodný suhaj. Poriadny, driečny a pracovitý. Hocktorá dievčina by šla zaňho, lebo má aj pekný majetok, na ktorom neleží haliera dlžoby.

Nenie dávno, čo pochoval otca a teraz s matkou gazduje, lenže táto mu málo pomáha, lebo je stará a slabá. Priatelia Jožkovi dávno mu radili, aby sa oženil, že vraj dobrá zenička bude mu na veľkú pomoc. Z prvoti sa aj zdráhal, ale neskôr sám uznal, že to ide naopak, keďže nemá pri sebe mladú gazdinku. Aj sa bol pozrel do očí Markiných, čo zaraz zbadaly zlé jazyky a počaly klebetiť o tom.

Je pravda, Jožkovi veľmi sa páčila pekná Mariena, ale žeby sa bol zamiloval do nej, to nemôžem tvrdiť. Snáď

preto nie, lebo bol rozumný chlapec, ktorý poznal všetky chyby dievčata. Vedel, že Marka nenie do roboty, on ale potreboval tak pracovitú družku, aký bol sám. Aj to ešte zbadal, že sa mu Marka od jedného času prihovára, a že aj jej otec vôľu mu hľadá, no ale on sa nedal s tým omámiť.

— Počkám — myslel si.

Marka bola nielen lenivá, ale aj lstivá. Vedela, že Jožko usilovné dievča hľadá, preto, koľko ráz ich len navštívil, behala hore-dolu. Raz v izbe ukladala čosi, zase vybehla von do kuchyne, ako keby tam bola mala súrnu prácu, a keď zpiatky prišla, hovorila:

— Jaj, však som sa narobila! Celá som ukonaná, ledva na nohách stojím.

Takto sa ponúkala šuhajovi. Jožkove oči sa vyjasnily od radosti, a myslel, že predsa len bude z nej dobrá gazdiná.

— Dosiaľ sa šanovala, lebo bola primladá, teraz ale má lepší rozum, tak berie sa do roboty. Bude z nej dobrá gazdinká. Ona bude mojou — myslel si Jožko. Ale ani matke nezradil, čo mieni.

Jedon deň zase išiel na návštevu. Konárik bol doma, ale dievčence nie, a Jožko prišiel pone do rychtárov, kde práve svadba bola a on na nej družbom, Marka ale družicou.

— Voláko dlho sa baví to dievča u Zemanov. Tam sa oblieka, a už som aj Julku poslal ta, aby jej pomáhala — hovoril otec.

— Nuž a tá nepôjde s nami do rychtárov? — pýtal sa suhaj.

— Čo by tam robila? — odpovedal otec. — Tancovať aj tak nik s ňou nebude, ak by si ju len ty nepýtal. Komu by sa aj chcelo tancovať s takou hnusobou? Chudera, ľúto mi je jej, ale čo si počnem s ňou? Na špatné dievča nikto sa neobzre.

— No, nenie Julka taká špatná, za akú ju držíte — vpravil suhaj. — Len pri Marienke vidí sa takou, ale keď ju človek samú vidí a zbadá jej poníženosť, vtedy sa mu zapáči a zabudne, žeby mala byť peknou. Nezabudnite pán sused, že aká je pracovitá a koľko je hodna pri gazdovstve.

— Pravdu máš synku — dosvedčal otec. — Čo sa toho týka, nemá páru široko-ďaleho. Boh mi dal dva veľké poklady: Marku, ktorá je najkrajšie dievča a Julku, ktorá je najposlušnejšia a najusilovnejšia, a ja za to veľmi som povďačný Pánu Bohu.

— Lutujem Julku, že musí doma zostať — hovoril Jožko. — Bude jej clivo a dosť ľahko vyplače sa od zialu. Ale viete čo, sused, vezmime ju so sebou. Nech sa zabaví, a potom veď je mladá nevesta jej dobrou kamarátkou. Osobytno mi neložila, aby som aj Julku dovedol.

— Pekne je to od teba, že tak oroduješ za Julku, vidím, že máš dobré srdce. Lenže nemôže ísť s nami, ponač nemá pekných šiat. Marka dostala nové, ale na Julku ani som len nepomyslel, veď mimo kostola nikde neide. Nech sa uspokojí s tým, že má u mňa poriadnu živnosť. Po mojej smrti nedostane mnoho, za ženu ju

Jedno zázračné vyliečenie v Lurde.

nikto nevezme, a tak bude musieť slúžiť. S Markou je to celkom inakšie. Je pekná a dostane po matke veno. Tá istne nezostane starou dievkou. Ja už len na ňu rátam. Ku nej sa utiahnem na moje staré dni.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Socha pápeža Piusa X. Z Rímu oznamujú: Sotva zvolili benátskeho patriarchu Jozefa Sarta za pápeža, jedna benátska dáma menom Pettarga navrhla, aby milovanému arcipastierovi postavili sochu v Benátkach. Novému patriarchovi Benátok, Cavallirimu sa idea táto zapáčila a na čele jedného, zo samých popredných osôb pozostávajúceho výboru zaviedol na sochu pápeža sbierku. Ale potom sochu už nemienili postaviť v Benátkach, lež v rodnom meste pápeža, v Riese. Na sochu sbierali peniaze vo všetkých katolíckych krajinách na svete a nasbieralo sa toľko peňazí, že sochu mohli dať zhotoviť až trom chýrnym benátskym sochárom. Zajímavé bude podotknúť, že na sochu dali peniaze aj jednotliví členovia talianskej kráľovskej rodiny. Sochu pápeža tieto dni odhalili za veľkej slávnosti. Na domoch mestečka Riese vialy zástavy, ba ešte aj na mestský dom vytýčili zástavu. Krem talianskych a cudzozemských cirkevných hodnostárov a katolíckych spolkov prišlo veľa cudzincov do mestečka, kde je iba jedon hotel. Majiteľom hotelu je Parolin, manžel staršej sestry pápeža. V malom dome pri hostinci sa narodil Jozef Sarto dňa 2. júna roku 1835. Tieto dve budovy hľadajú na námestie, ktoré mestská rada mazvala námestím Piusa X. Na tomto námestí je postavená socha sv. otca. Pred odhalením sochy bola slávnostná omša. Socha je utešené umelecké dielo. Je z mramoru a je 6 metrov vysoká, 3 metre široká a vyobrazuje pápeža v dvojnásobnej veľkosti. Na predku podstavca je pápežský címer a na bokoch sú nápisy, kedy sa narodil Jozef Sarto, kedy bol zvolený za pápeža a kto bola aj rodina pápežova. Rodný dom pápeža cudzinci celý deň navštevovali chcúť vidieť chudobne zariadenú izbu, v ktorej uzrela svetlo Božie hlava katolíckej cirkve.

Kráľovná Margita v Amerike. Talianska vdovakráľovná Margita veľmi rada sa vozí na automobile a aj v minulom lete pochodila päť krajín na automobile. Z Rímu oznamujú, že kráľovná Margita chce budú jar odcestovať do Ameriky a potom na automobile pochodiť nový svet. Na túto cestu už aj objednala nový automobil. Na ceste budú ju sprevádzať tri dvorné osoby a dvaja strojníci.

Otvorenie basiliky sv. Štefana. Hlavné mesto ešte vždy neurčilo deň, kedy otvorí basiliku sv. Štefana. Farár Leonard Lollok teraz podal návrh, aby chrám po-

svätili dňa 6. 7. a 8. novembra. Farár navrhuje, aby dňa 9. nov. ráno bola v basilike prvá sv. omša. Dňa 9. novembra bude práve výročný deň posviacky lateránskej basiliky v Ríme, ktorú nazývajú matkou všetkých cirkiev (mater omnium ecclesiarum). Dňa 10. a 11. bola by v basilike prvá veľká omša, na ktorú by veriaci aj bez vstupeniiek mohli ísť. Rada hlavného mesta tieto dni bude pojednávať návrh farára.

Výstraha pre vystahovalcov. Vláda upozorňuje vystahovalcov, aby nešli do mesta New-Orleans (Severná Amerika štát Louisiana), lebo tam zúri žltá zimnica a vôbec tamojšie zdravotnícke pomery sú pre vystahovalcov veľmi neprajné.

Lekárňa v Štubňanských Tepliciach. Pred mesiacmi stoličný výbor Turčianskej zapodieval sa š otázkou, či má postaviť v Štubňanských Tepliciach sesonovú alebo riadnu lekárňu. Stoličná kongregácia vtedy jednohlasne uzavrela, že v Štubňanských kúpeľoch postaviť sa má riadna apatička. Onedlho otázka lekárne bude už i riešená, nakoľko pre lekárňu potrebné miestnosti teraz prestavujú v budove, kde bola štátna škola. Lekárňa bude veľkou výhodou pre obecnstvo a to nielen pre kúpeľných hosťov, ktorí dosavď museli chodiť do apatičky v Mošovciach.

Nešťastie baníka. V obci Nadabula (stolica gemerská) udalo sa tieto dni úžasné nešťastie. Z bane «Bernardi» Martin Krepelka so svojim synom viezol na fúriku jednu tri centy ťažkú rúdu. Táčky sa vyšmykli, na čo Krepelka chcel ich plecami odtisnúť na miesto. Táčky sa ale prevrhly a ťažký kameň pritisol nešťastného baníka k stene a mu rozdrúžgal hlavu. Krepelkov syn sa len ľahšie urazil.

Notár defraudant. Trenčianska súdna stolica posúdila Jakoba Piacseka, notára v Pruskom, na sedem mesiacov žalára pre defraudáciu úradných peňazí a falšovanie listín.

Následky pálenky, Nádenník Štefan Tóth, rodom z Harasti pri Pešťbudine, tuho zaoberal sa politikou a je tuhým priateľom Tiszu. Vo veľkom vlasteneckom žiali tuho dorúbal sa a dal sa kritisovať skutky kráľa. Krémár temeš rékáscky málo dbal na expektorácie vína, ale na nešťastie Tótha došiel do krémy aj štátny učiteľ Julius Magyar. Najprv upozornil Tótha, aby si dal pozor na jazyk, to ale tak rozhnevalo nafahaného vlastenca, že odvrkol učiteľovi: «Pred 20. rokmi mali ho obesiť!» Potom strhol podobizeň kráľa zo steny a odišiel s ňou preč. Učiteľ oznámil to žandárom, ktorí našli roztrhanú podobizeň na ulici a uväznili Tótha. — Ján Takáts, vincúr v Niregyháze, opíjal sa neprestajne a keď dochodil domov z krémy, vždy mával tuhú vojnu so ženou. Pri poslednej takej srážke prevrhli lampu a rozlútená žena sotila muža do horiaceho petroleja, ba poliala ho ešte aj petrolejom. Na krik detí dobehli ľudia, ale Takáts bol už na smrť popálený. Ženu uväznili.

Najväčšie divadlo na svete je pravdepodobne Národné divadlo v Kalifornii, v ktorom je 8000 miest na sedenie a 12000 miest na státie.

Revízia poľovníckeho zákona. Odborné kruhy sa stále ponosujú pre nedostatky poľovníckeho zákona. Tomuto už od dávna chcú odpomôcť a preto v ministerstve orby už od rokov sbierali dáta. Poľovnícke dozorstvo už zhotovilo plány potahujúce sa na revíziu poľovníckeho zákona. Dľa tohto plánu celkom nový zákon by zaujal miesto starého zákona. Neblahé politické pomery sú ale prekážkou, že posavád tieto plány nemohly byť predstretné zákonodarstvu. Pod novou vládou ale ufajú, že z tohto vážneho a mnoho ľudí blízko sa týkajúceho návrhu stane sa zákon.

Pomník nemeckých vojakov vo Francúzsku. Z Paríža oznamujú: Pri meste Beaune roku 1870. bola medzi Nemcami a Francúzmi veľká bitka; padlým nemeckým vojakom postavili pomník, ktorý nedávno odhalili v prítomnosti úradníkov nemeckého veľvyslanca v Paríži a početných nemeckých občanov. Mestanosta Beaune z poverenia mesta územie, na ktorom pomník stojí, daroval nemeckej vláde a listinu o tomto odovzdal nemeckému veľvyslanecovi.

Odpredaj majetku. Lvovský časopis «Szlowo Polskie» píše, že gróf Zamojski svoj statok v Zakopane chce predať kniežatovi Hohenlohemu. — Zakopane leží v haličskom okrese Neumarkt na severnej časti Tatier. Zajímavé je, že pre pravotenie sa kniežata Hohenloheho s grófom Zamojskim bolo potrebné súdnou cestou rozhodnúť komu patrí Morské oko, či Uhorsku, či Haliči. Zakopane je obľúbeným miestom haličských Poliakov, je tam postavené asi tisíc letohrádkov, zkadial chodia na výlety do Tatier. Na blízku sú kúpele Jaszczurovszka. Jestli z kúpy bude volačo, knieža Hohenlohe tak v Uhorsku ako i v Rakúsku bude majiteľom najpeknejších miest Tatier.

Zima na Horniakoch už zavítala a na viacerých miestach panuje také studené počasie, jaké býva riadne okolo Vianoc. Z Kremnice píše, že tam od soboty ustavične padá sňach. Na okolí Námestova (st. oravská) od soboty tiež sňazi a celý vidiek pokrytý je sňahom. — Zo Zvolena píše, že v sobotu v noci na celom vidieku padlo na dva centimetre sňahu. V nedelu na poludnie začalo pršať.

Svätokrádež. Žandarmeria v obci Albertirsa (st. peštianska) upovedomila budapeštiansky hlavný kapitanát, že z tamojšieho rímsko-katolíckeho kostola neznámi páchatelia ukradli jeden v ohni pozlátený kalich, ktorý bol hodien 110 korún.

Oheň. Dňa 18. t. m. v Slovanoch (st. turčianska) chytila sa jedna veľká blízko domov stojaca stodola, ktorá

bola plná krmou. Na šťastie prišla hneď pomoc a neviaľ vetor, tak že sa oheň čoskoro podarilo lokalizovať. Oheň povstal údajne následkom podpalačstva.

Ukrutnosť žandárov. V obci Kászon-Altiz (st. Csík) gazda Alexander Konez povadil sa na obecňom dome s jedným svojim súdruhom. Zo zvady povstala skoro bitka a preto dvaja žandári okovali ruky Koneza do želez. Toto okovanie bolo tak silné, že obecní rychtár, prisazní a prítomní gazdovia všetci žiadali od žandárov, aby železá popustili. Žandári ale nechceli vyhovieť tejto žiadosti, na čo jeden gazda násilne odobral jednému žandárovi zbraň. Ostatní gazdovia potom vyslobodili svojho súdruha z rúk žandárov, ktorých vyhodili z obecného domu a dvere zavreli na seba. Neskôr poslúchli radu rychtára a zbraň žandárovi vyhodili cez okno na ulicu. Žandári vtedy začali sa dobýjať do obecného domu, na dverách vylámali diery, cez ktorú strelili dnu. Gazda Joachim Pál mŕtvý klesol na dlážku. Žandári potom vnikli do obecného domu a rychtára a troch prisazných natoľko dopíchali, že sotva ostanú pri živote. Súdna stolica v Csikszerede a vojenský súd zaviedli vyšetrovanie. Dvoh žandárov na nariadenie vojenského sudcu chytili a zatkli.

Ktorý čistí panovníkom obuv. Od niekoľko mesiacov americké časopisy často píšu o jednom mladíkovi z Kalifornie, menom Fredovi Racikovi, ktorý veľmi pekne čistí obuv. Tento mladý človek jedného dňa odhodlal sa, že pochodí všetky väčšie krajiny a všetkým panovníkom krajín, alebo predsedom republik očistí topánky. Prv ale než by sa bol vydal na túto cestu, dľa americkej obyčaje stavil sa o viac tisíc dollárov, že svoj úmysel uskutoční. Najprv šiel ku predsedovi Spojených Štátov ku Rooseveltovi, ktorému očistil poľovnícke čizmy a aj jeho dcére, slečne Alis vypucoval topánky. Potom odcestoval ku predsedovi južno americkej republiky, kde hneď vyslúchli jeho prosbu a dovolili mu, aby vyčistil predsedovu obuv. Tieto dni došiel do Paríža a tam v palote Elysée dotiaľ domrzal osobníctvom predsedu Loubeta, kým ho nepripustili ku predsedovi, ktorý mu s úsmevom podal nohu, aby mu na nej obuv vypucoval. Keď Fred Racik dostal pismo, že predsedovi topánky veľmi pekne vyčistil, opustil Paríž a odcestoval do Brüsselu, kde sa bude hlásiť u kráľa Leopolda. Keď sa aj tu odbavil, pojde do Berlína, do Petrohradu a do Viedne, aby vypucoval obuv cisára Vilhelma, cára Mikuláša a našo panovníka kráľa Franca Jozefa. Kde pojde potom Fred Racik, to ešte není ustálené, ale pravdepodobne potom pochodí dvory menších panovníkov.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dluhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platiť, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4 1/2 % tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ káždemu na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Chlievy pre ošípané.

Hlavná vec pre dochovávanie dobytky je chliev, to platí zvlášte pri dôchove ošípaných. V tomto ohľade to však nadovšetho u malých gazdov po dedinách veľmi, ale už veľmi smutne vyzerá. Opravdové diery bez svetla a povetria sú to, čo tu ako maštale alebo chlievy pre ošípané vidíme. Nenie potom divu, že sa v takýchto oškľivených miestnosťach dobytok nezmáha a že ľahko stáva sa obefou rozličných nákazlivých chorôb. Nadovšetko čo sa tohoto týče, môže sa dľa skúsenosti tvrdiť, že medzi sto pádmí, čo sa hospodár ponosuje, že sa mu dôchova ošípaných nedari, v 99 pádoch sú tomu chlievy na príčine, ktorým chybujú tie, k podarenej dôchove najpotrebnejšie tri veci, ako sú: háklivá čistota, svetlo a povetrie.

Dotyčno čistoty treba nám v prvom rade pozornosť našu obrátiť na dlážku chlieva. Chliev by mal byť dláždený tehlo, ešte lepšia dlážka pre chlievy je asphalt alebo cement, aby sa dôkladne očistiť mohla. Dlážku chlieva, jestli len možno, treba každodenne čistiť, najlepšie vodou opláknúť, pozor treba dávať na to, aby ošípané neboly bez suchého a čerstvého stlania. Pri stavbe nových chlievov je najlepšie dlážku na jednom kraji zvýšiť, aby hnojnica ľahšie odtekať mohla, toto nadovšetko prispieva ku čistote chlieva.

Veľký pozor treba dávať na čistotu válovov. Kde sú válovy z dreva, treba ich každodenne čistiť; najlepšie válovy sú pravda z cementu, alebo z emailovaného železa, bo sa tieto najľahšie dajú vyčistiť, Neslobodno ale nikdy zabúdať na to, že válovy každý deň treba čistiť, aby neostaly v nich pozostatky krmu, ktoré skysnú a u dobytky rozličné choroby zapríčiňujú. Steny a poval chlieva majú byť vápnom okalené, čo sa tiež častejšie musí robiť. Veď dobytok zaslúži túto čistotu, bo je to hotový peniaz pre hospodára.

Na stelisko treba tiež pozor dávať. Ku stelisku potrebujú slamu a to je to najlepšie. Potrebuje sa k tomu aj v horách nahrabané listie, po daktorých stranách miesajú toto aj s pilinami (rezom) Hlavná vec je, aby slama, ktorú ku podstielaniu potrebujeme, bola zdravá, suchá. Mokrá, plesnivá slama je pre dobytok veľmi nebezpečná, od takého steliska ochorievajú ošípané na pľúca a upadnú. Stelisko z listia a rastlín, alebo pilín musí tiež byť suché, nesmie byť plesnivé. Zo steliska v horách nahrabaného ošípané radi vyberajú korenky alebo halúzky, čo im škodí žalúdku a dlhší čas nechcejú potom poriadne žrať.

Dobrý chliev pre ošípané má mať aj v zime teplotú aspoň 10 grádov C. pri čom treba, aby boi tak sriadený, žeby sa poriadne prevetieval mohol. V lete je treba chlievy neskoro večer, alebo v noci prevetieval,

jestli sú ale slnku veľmi vystavené, okná na nich treba zastierať slamou.

Za novších časov vystupujú medzi ošípanými rozličné choroby. Choroby tieto šíria sa obyčajne po celých obciach, ba aj po celých krajoch. Svedomitý hospodár musí teda veľký pozor dávať na svoj dobytok. Ako je ošípaná smutná a žrať nechce, to je istým znakom toho, že je chorá. Takéto zviera treba hneď od druhých odstrániť, do osobytného chlieva vohnať, chliev ale, v ktorom sa so zdravými nachodilo, treba desinficovať a náležite vyčistiť, aby zdravý dobytok nakazený nebol.

Ku dôchove a aj vykrmeniu ošípaných potrebné sú zodpovedne dobrá krma, čistý chliev, povetrie a svetlo, čo každý svedomitý hospodár má mať na zreteli.

Na dušičky.

Dňa 2. novembra slávi cirkev pamiatku všetkých v milosti a priateľstve božom zosnulých, jejichžto dušičky nachodia sa ešte v očistci. Slávenie pamiatky tejto neobmedzuje sa však len na obrady cirkevné, lež veriaci katolícki a vôbec kresťanskí, v jejichž srdciach nevyhasla viera, pospiechajú v tento deň na posvätné miesta, kde drahí jejich pochovaní sú k večnému spánku. Tu ozdobujú hroby svojich milých kvetím a vencami, tu zažihajú na nich svetielka na znak lásky a úcty, akú chovajú v útrobach svojich ku spočívajúcim tu v tmavých hrobách. Toto sú ale len znaky úcty, ktorá vzťahuje sa len na drahé pozostatky zomrelých. Ten veniec, ktorý povďačný syn kladie na hrob milovaného otca, označuje len tú svetskú lásku a náklonnosť, s akou každé poriadne dieťa chovať sa musí ku svojmu rodičovi. To svetielko, ktoré dcéra na hrobe milovanej matky zažihá, je znakom toho, že ona nezabúda na svoju drahú rodičku, ktorá ju niekedy pod srdcom svojim nosila. I čím viacej svetiel horí na dušičky na hrobitove daktorej ohce, i čím viacej vencov a kvetín ozdobuje tu hroby zomrelých, tým je to čilejším znakom toho, že v obci tej bývajú povďační synovia a dcéry, čo zomrelých rodičov svojich nezapomínajú, a že tu prebývajú občania, čo i po smrti myslia na zomrelých v Pánu spoluobčanov.

Cirkev svätá však nie z vonkajších príčin narídila svätenie pamiatky dušičiek. Cieľom narídienia tohoto je nielen vonkajšia rozpomienka, lež modlitba za zomrelých a to predovšetkým za tie dušičky, ktoré sa ešte v očistci zdržujú, Očistec je totiž to tretie miesto na druhom svete, v ktorom duše zomrelých musia trpieť časné pokuty za oné hriechy, za ktoré v živote dostatočné pokánie nečinily, a na tomto mieste musia tak dlho očisťované byť, kým budú hodné predstúpiť pred obličaj Božiu, preto sa toto miesto menuje očistcom. Z kadiaľ však vieme, že takéto miesto na druhom svete jestvuje? Vieme to z kadiaľ a presvedčení sme o tom preto, ponač je to učenie našej svätej cirkve. Učenie ale toto zakladá sa na starom i novom Zákone a na súhlasnom učení svätých otcov cirkevných. Už v starom zákone žila táto viera v národe židovskom, prečo Judáš Machabejský poslal 12.000 strie-

borných drachiem do Jeruzalema, aby dal obeť svätú obetovať za mŕtvých. V novom zákone sv. Pavel píše ku Korinským (I. Kor. 3, 13.): «Jestli že ktorého práca zo stane, ktorú na ňom (na Kristovi) staval, odplatu vezme. Jestliže by alo zhorela, škodu trpeť bude (skrže oheň) očistcový; sám ale spasený bude; však tak, ako prez oheň». Oheň však, z ktorého je možné vyslobodenie, nemôže byť oheň pekla; lebo z pekla niet viac vyslobodenia. Slová sv. Pavla rozumieť sa musejú teda len o ohni očistca. A tak aj cirkev nesklamná Pána Ježiša Krista vždycky vysvetlovala a k vereniu predkladala, o čom svedčí súhlasné učenie svätých otcov cirkevných, cirkevné modlitby a uzavretia svätých snemov cirkevných.

Všetci nachodíme sa v rukách Otca nebeského a povoláť nás môže k sebe v každom okamžení. Aj behom tohoto roku v každej obci nejeden hrob bol vykopaný. Nejeden otec, nejedna matka horké slzy prelievali nad zratou dieťaťa, jedinkou jejich nádejou svojho života. Nejedna sirota zlomeným srdcom hľadala do tmavého, studeného hrobu, do ktorého k večnému odpočinku položili drahého otca, milovanú matku. Nejeden manžel ťažko sa lúčil nad čiernym hrobom s milovanou manželkou a aj horké slzy, čo hlboko skormútené manželky prelievaly nad rakvou verného manžela, kto je v stave opísať! Utratilí sme bratov, sestry, priateľov, dobrodincov. Odpočívajte im Pane a svetlo večné nech im svieti. Amen.

DOPISY.

Prievidza.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťane» uverejniť.

Slúbil som vám, ctení gazdovia naši, nedávno v našom «Kresťane», že vám napíšem históriu tých kôlov, čo nám pri hradskej posadili do našich rôľ. Pozrel som tú robotu a videl som, že na mnohých miestach je ten stolíčny kôl celkom dobre zasadený, na mnohých miestach som ale videl, že tieto kôly zasadené sú celkom do rôľ patričných gazdov. Takúto manipuláciu nemôžeme bez slova trpeť a nesmieme dopustiť, aby nám naše role svedovoľne odoberali. Jestli potrebujú role, nech si ich od nás kúpia, ani my sme ich od nikoho darmo nedostali. Táto vec stojí nasledovne:

Vedľa zákona patrí od «abseca» hradskej 1 meter ku hradskej. Aby ste rozumeli, čo je to ten «absec» hradskej, teda vám to opíšem. Od vrchného kraja hradskej dolu rátajme tú «šrégu» a na spodku kraj tej «šrégy» je «absec» hradskej. Teda od tohoto punkta, nech si každý gazda, čo má takéto kôly v svojej roli po-

sadené, priestor odmerá, a jestli tieto kôly ďalej v jeho roli stoja, nech vec túto rovno oddá fiškálovi. Stolicu by sme totiž darmo žalovali u slúžneho. Je to síce povinnosťou slúžneho, aby okres bránil oproti všemožným nezákonnitostiam. Nuž ale Filberger nás veru neobráni. Aby ale dôležitosť táto síkovejšie išla, to si všetci naraz pomerajte, ak ďaleko stoja tie kôly vo vašich roľach a odajte to naraz fiškálovi, aby sa vec v jednej obžalobe odovzdala patričnej vrchnosti. A to čím skorej, tým lepšie, lebo keď tie kôly v našich roľach stoja jedon rok a jedon deň, to ich potom len riadnym právom môžeme odstrániť, čo o mnoho ťažšie ide.

Písal som tiež nedávno v našom «Kresťane», že neverím, aby nás slúžny pokutoval pre tú zuzulinu. Nazdával som sa totiž, že náš slúžny bude múdrejší ako ten zuzulinový direktor, ale je to čert ako diabol. Dobre hovoria, že jedon blázon urobí sto bláznov. Ten zuzulinový direktor celkom pobláznil nášho slúžneho, a preto, či bol dakto vinný alebo nie, všetci čo boli docitovaní, museli platiť po tri koruny pokuty. Darom dosvedčali mnohí, že oni kynožili tú zuzulinu, všetko nič neosožilo, len zaplať tri koruny. Aj o to sme prosili slúžneho Abaffyho, žeby nás vyššie štyroch korún pokutoval, aby sme mohli appellovať. Bože chráň! Takto pravda Filbergerov, Abaffyho a Filacov figel bol by zrušený býval, lebo to veľmi dobre vedia, že keby naša appellácia k ališpánovi prišla, ten by nám istotne dal zodpovedné zadosťučinenie. Poneváž teda appellovať nemôžeme, musíme vec sami oznámiť ališpánovi.

Musím vám však aj jednu smutnú novinu oznámiť, ctení gazdovia naši. Pán Filac ztratil tú tretiu službu čo mal u pána prépošta. Pán prépošt sa vraj o tom presvedčil, že sa gazdovstvu nerozumie. My sme sa o tom už dávno presvedčili. U nás chcjú vyvoliť hospodársku direkciju nemôžeme sa ale ustáliť, kto má byť direktorom. Máme troch kandidátov. Mandl, Filberger a Filac. Títo traja páni majú jednakú kvalifikáciu na túto vypísanú stanicu. Ja hovorím, dajme ich na votizáciu, uvidíme že koľko ktorý hlasov dostane. Ja som za Filaca. Bo keď ten bude našim hospodárskym direktorom, nebudeme viac mať zuzulinu v našom chotári. Ale čože, keď je Ďuro Kmety proti nemu a ten to všade vypráva, že keď bol Filac úradníkom v Kajdači a on bol pod ním gazdom, vtedy boly grófske dateliny samá zuzulina. Onehdy som bol u kmotra Kukučku a ten mi vyprával, že Filac prišiel k nemu a celkom natešený sa mu vychvaľoval, že o ňom v novinách píšu. Vidiš, povedal mu, predsa som ja nenie taký sprostý, ako vyzerám, keď už aj v novinách o mne píšu. — S Bohom!

Eudák.

Baňská Bystrica.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľúbenom «Kresťane».

V meste našom asi pred rokom na vnuknutie pár jednotlivých šľachetných srdce utvoril sa spolok kresťan-

ských robotníkov, ktorý už doteraz do 400 údov má. Spolok hlása a rozširuje kresťanský socializmus, načo mnohí s krivým okom sprevádzali jeho účinkovanie. Prečo? Slovo socializmus nie dobre znej, tým horší význam má, obzvlášte pred vyššou triedou spoločnosti našej. Keď ľudia voľakoho socialistom pomenujú, mnohí hneď to najhoršie si o ňom pomyslia a pospomínajú. Bohužiaľ, nie je to bez príčiny! Hnusné, ošklivé chovanie sa socialdemokratov i v tom najlepšom priateľovi našom vzbudilo odpor oproti robotníkom v jejich spravodlivých pohyboch. Tak je veru, ale tak nesmie byť i na ďalej. Nemôžeme dopustiť, aby i opravdový socializmus, ktorý z pôdy kresťanstva vyrástol a je sám v sebe vznešený, pre ohavnosti socialdemokratov zostal pred ľuďmi ošklivým. Bratia! vezmime do ruky zástavu opravdového socializmu, socializmu kresťanského, a hlásajme a rozširujme ho všade sme a oduševnene. Vo verejnosti, na ľudových shromaždeniach prednesme naše vznešené zásady a pravdy, aby sa celé spoločenstvo naše presvedčilo, že my sme nie ľudia podozriví, nebezpeční, ktorí nevinných ľudí napádať a vraždiť chcú — ako socialdemokrati — ale že stojíme na pevnom základe učenia Krista a jeho spravodlivosti.

Toto učinili i kresťanskí socialisti mesta Baňskej Bystrice a jeho okolia, ktorí dňa 22. októbra s cieľom rozširovania kresťanského socializmu verejných ľudových shromaždení vydržovali. Vzdor nepriaznivému počasiu, na tom shromaždení tak mnohí saúčastnili, že veľká sieň kath. tovaryšského spolku skoro už pritesná bola. Shromaždenie v najprikladnejšom poriadku sa vybavilo.

Za predsedu shromaždenia bol jednodhlasne zvolený dôstojný pán Arnold Bobok, učbár na semeništi; za zapisníka pán Ján Kolényi. Predseda shromaždenie s rečou maďarskou, potom slovenskou otvoril, v ktorých cieľ kresťanského socializmu oduševnene vysvetľoval. «Bojovať za príslušné práva nižšej vrstvy ľudu a chrániť ľud od prehánania v požiadavkách svojich», v tomto vyslovil vznešené heslo kresťanského socializmu, čo poslucháči s ohromným «éljen» prijali. Za ním rečnil dr. Petrogalli, pravotár, ktorý v mene baňsko-bystrickej 48-tej, neodvislej stránky, kresťanských socialistov s krásnymi slovami pozdravil. Shromaždenie toto pozdravenie s veľkým oduševnením prijalo.

Andrej Szalánczy, novinkár, vyslanec budapeštianskeho strediska kresť. socialistov s okuzľujúcou výrečnosťou poukázal na biedny, tesný stav chudobnej triedy spoločenskej. Skrz neho podotknutým pravdám všetci poslucháči oduševnene prisvieďali. — Augustin Gramantik, tiež vyslanec budapeštianskych kresťanských socialistov, jako sbehlý ľudový rečník sa preukázal. Zrejmé pravdy, jasné príklady dlhej reči jeho mohutne posvietily na príčiny toho smutného úpadku, do ktorého nižšia robotnícka a roľnícka trieda vždy hlbšie a hlbšie siaha.

Shromaždenie potom návrhy pána Szalánczyho s oduševnením prijalo, a síce: že ochranu robotníkov, malých priemyselínikov a hospodárov jedine od organizácie na základe kresťanskom prevedenej uskutočniť žiada; že

požaduje všeobecné tajné právo volebné, ale len pre tých, ktorí sú verní synovia vlasti našej. Oproti terajšej vláde sa s nedôverou chová. Odsudzuje hanebné chovanie sa socialdemokratov a slovo pozdvihne proti tomu, aby socialdemokrati tieto hnusoby v mene všetkých uhorských robotníkov páchali.

Konečne predseda srdečnú vďaku vyslovil ctenému obecnstvu za ich saúčastnenie, a i naďalej prosiac náklonnosť ku vznešeným snahám kresťanského socializmu, shromaždenie rozpustil. *Kresťanský socialista.*

Proti unaveniu, boleniu kostí a krížov. lámke, reume od desaťročia vyprobovaný, dobrý liek je *Kriegnerov Reparator*, ktorý by, ako zvláštny liek domový, v žiadnom dome nemal chybovať. Malá fľaška 1 koruna; veľká fľaška 2 koruny, v lekární Korona, Budapest, Kalvin-tér, na rohu Baross-ulice.

Sukne Lodenové kus 65--70 kr.; **grisetové** 1 zl. 1.20 a vyšej; zástery, košele šatky, pančuchy atd. všetko za výhodné ceny. Dalej odporúčam

Praktické deky na kone. Tiež i k prikryvaniu čelade sa hodiace kus 1 zl. 50, 1.80, 2 zl. Spočtovon dobiereku zasiela **tkáčska dielna Adolfa Jelinek v Lisku. p. Jimramov. Morava** 5 kilová zasielka presvedčí každého o dobrej jakosti a neobčajnej lacnote a povzbudí ku muobým ďalším objednávkam.

Kdo jeden ráz skusi ten druhí ráz kupizas. 250

Každá Gazdina môže byť piáná na svoju kávu!

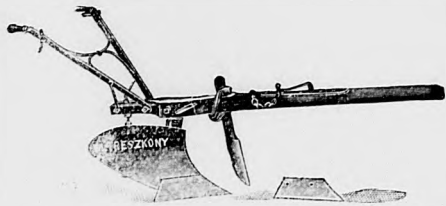
Kathreiner Kneipp sladová káva

tam, kde kávu pijú, nemôže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte tuto kávu vždy v zatvorených bálíkoch známkou »Kathreiner«, a neslobodno nikdy kupovať, čo sa otvoreno dávať!

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonaľšie uznanie hospodárske stroje ako: mláfačky s oceľovými guľčkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovicice atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitcsé).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu, boľenie rúk, nôh a drieku ake pochádza od sedenia, presilenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istež ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Působenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch, Győr, Baross-út 24. číslo. 291

1 1/2 decilitrová fľaška 2 kor. Cena «rodinnéj» fľašky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinné fľašky objednané zasielajú sa franko.

Žiadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 1000 obrazov obsahuje rozličných hodin, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov 289

Hanns Konrád
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Kanáliky z Harzu.

Původný kmen Seifert, nový moderný smer-spevn. najfajnejší premiovani speváci za 8, 10, 12, 14, a 60 korún. Záruka. čas proby. Velký obrázkový cenník a kniha o dýchove a opatere za 30 hal. J. Kern, dochovatel kanálikov Schlackenwert Čechy. 287

Oznamy * *

* * prijíma

administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-úlica 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene nie a nazpäť prijae je pod touti výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrada. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

Zázrak priemyslu!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto plni a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou anglickou klingov
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčay.
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci: ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu.
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu.
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus tajnové cukrové sitko, 286

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú barvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento oznac

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai peniaze spatky dat'. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žebý si túto okrášťujúcu garnitúru nezaobstaral

ktorá utešeným svadbou a iným darom je, ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu ie vylučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod WIEDEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prách 10 kr. Opravdivý len na boku vydlíacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvšou zasielkou som úplne spokojny, prosim ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exetu.

S prvšou zasielkou som úplne spokojný, prosim ešte jednu zasielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedácm servicom som obdržal, veľmi som spokojny nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú.

Bozovic, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžn.

Jej Excellencia, barónka Edelsheimova čo najvrlešie odporúčala mne Váš stolový nábytok, prečo ešadnm Vás, ráčte i mne dvojo takýchto nábytkov, po 6 zl. 50 kr. pošlat'.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomburg.

Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj drulším odporúčať.

Andrej Lehóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom SCHICHT čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jelená“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

II.

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

2

== Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie. ==

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chuťavý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiom umohr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí leží i tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunnicliffe v Londone. Velkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÄTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednéj škatule 1 koruna.

K dostanju v každéj lekárni a u dorabateľa „Anjel“ lekáreň doposielateľ klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b.

Pôvodný (Dr. Vámosy vynalezoný) „PURGO“ len v bálíkoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastiliek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenný do prosta odmrštiť. 268

500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovaní. Bartillovej ústnej vody, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zasielka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/l, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 235

DEMETER SOLUT. KAL. SULFOGNAJACOL

Pred upotrebením!

Najväčšie vitazstvo vedomostí. Toto slozenie najchyrnejší učbári a lekári so zázračným a podivným výsledkom potrebujú proti kašlu, zachrypnutiu, suchotám, chorobám pľúc a prs, katarom hrdla a pľúcny. Zastavuje nocné potenie — podporuje chuť k jedeniu následkom toho nemocný zo dňa na deň tučnie. Pri detoch zvláštne pôsobí proti somarskému kašlu.

Mnohí co doposiaľ rozličné lieky ukváli, po trebovaním lieku DEMETER SOL. KAL. SULFOGNAJACOL pozbavili sa istej smrti. Cena 2 koruny. K dostaniu u lekára 281

Po upotrebení!

Kornela Demeter. Szászváros, Iskola-tér 53., a v lekárni Töröka Budapest. Király-u. 12.

Od desatročí

s veľkým uspechom potrebuje

sa proti lámke a

REPARATOR

pakostnici

V Rochusovej nemocnici medzi 136 pádmí v 129 pôsobil úplné vyliečenie.

KRIEGNEROV

Malá flaška ... 1 kor.

Velká flaška ... 2 kor.

K dostaniu 293/1

V lekárni KORONA BUDAPEST, VIII., Kálvin-tér narohu Baross-u.

Rozposielanie poštou každodenne poštovou dobierkou, alebo po predbežnom doposlani peňazi.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. V Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom proti všetkým chorobám: tento caryry balsam zastavuje bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, bolenie zubov a krížov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, siovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský-Balsam, preto je potrebné aby na pohotove bol v každom dome. Cena veľkéj flašky 2 kor. 65 hal.; 3 flašky 6 kor. 65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára Franc Grosz-Nagy v Debrecine 27. č. V Buda-Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej krajice hajduság mast na fuzy, ktorou v najkratčinyňa hajduság mast na fuzy, šom čase do-siahnuť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 bal. franko s počtovou dobierkou. 255

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nedostizne pôsobivým liečivým prostriedkom pri všetkých nemocach pľúc a prs, mierni katarri a zamedzuje výmety, odnima boľastný káseľ a lieči 1 zastaralé nemoce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri zánete v krku, v chriptani a pri všetkých nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim spôsobom všetké nemoce jatier, žalúdka a čriev, zvláštne žaludkové krče, koliku a trhanie v živote. — 5. Odnima boľast a hojí zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko odvädive čistí krv i ľadviny, odnima hypochondriu i fažkomyseľnosť, podporuje chuť k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri boľastach zubov, pri výzranich zuboch, hnľobe úst a pri všetkých nemocach zubov a úst, jako aj odstraňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hlistam pásmocici a proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnutorne ako po divný liečivý prostriedok za dobro uznany na všetky rany, červstvie i staré, na jizvy, ružu, osý-u, fistule, bradavice, popáleniny, zmrzlé údý, na svraby, podkožnice a výrazky, na rozpukané a drsné ruky atd., a odnima boľasti a hučanie v hlave, trhanie, pákostnicu, boľasti v ušiach atd., o čom jasné vysvetlenie dáva obšírny návod k upotrebeniu. — 10. Je to vobec liečivý prostriedok, ktorý tak vnútorne, ako zovnutorne s nepochybým výsledkom dá sa užívať, ktorý je veľmi reálny a docela neškodný a v žiadnej rodine nemá jako prvá pomoc pri influenze, cholere š iných nákazivých nemocach chýbať. Všimnime si teda vždy shora udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad mojo balsamu, tam objednavajme priamo a adresujeme „lekárne u Anjela strážcu“ Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priamo objednavka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojitých flasiček franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej než 12 malých alebo 6 dvojitých flasiček sa nezasiela. Zasiela sa len proti predchodnému poukázaniu alebo dobierke obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Sila a účinok

pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová masť uživa: Pri boľavých prsách šesťnedeľiek, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži, pri vselijakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranách, slanom vredu, nábehých nosiči i pri kostijedu, pri ranách uhođených, bodených, rezaných, drtých a strejných, k vytiahnutiu všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brokov trní atd., pri všetkých podobraninách a narustoch karbunkoloci, novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vredoch nechto, i ľuzgíroch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách všetkých druhov, zmrzých údoch, preležení nemocných, naderoch krvných, pri otoku uší a boľavých detí atd. atd. Centifoliová masť čím staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné, mať vždy v rodine zásobu tohoto jedine svojho druhu zachovajúceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasielanie deje sa výhradne len proti predchodnému poukázaniu alebo dobierke obnosu. Dva teglíky s poštovým portom, nákladný M listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

„Lekárň u Anjela stážcu ADOLFA THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvláštne výborné články, neni sú podobrené zkazlivosti, bo opróti čím sú staršie, tým väčšiu eenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpa kroz zimu a horká, i môžu rozposielat sa v každéj čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenú knižočku, ktorá obsahuje výrazy vďakov a uznania nezčíselných a mnohoročných odberateľov liekov mojih po celom svete. Túto knižočku rozposielanú pri predbežnom doposlani 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim doposielame knižočku franko a zdarma. 275

Sklady u lekárnik: Jozefa Töröka a Dra Eggera v Budapesti a L. Vértes Lugos.